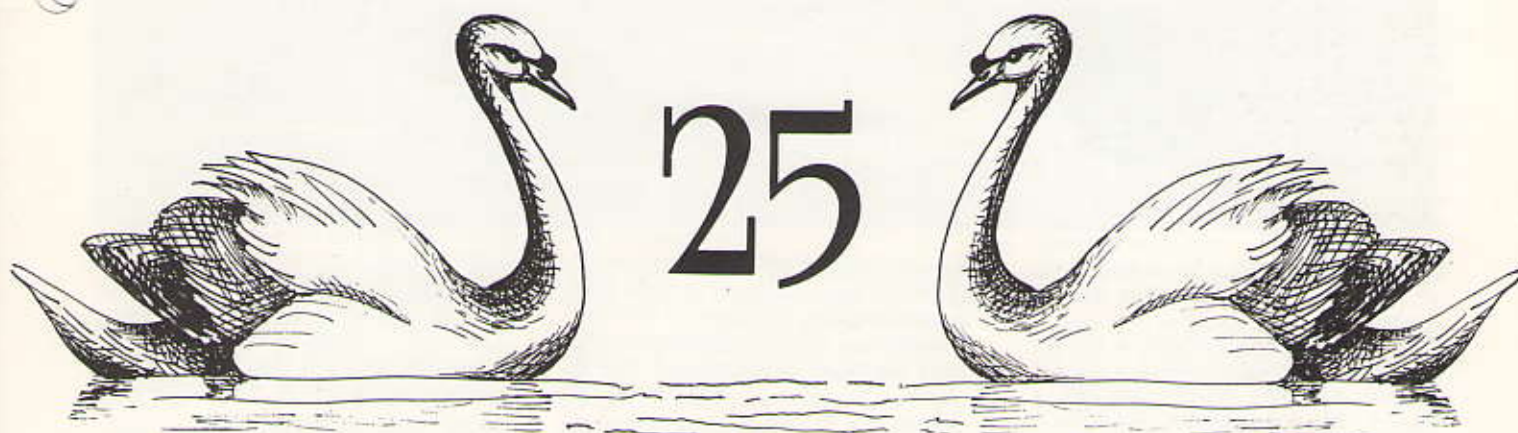

VAN STOLKPARK KOERIER

Nieuws van en voor alle bewoners van het Van Stolkpark

Nr 25 - maart 1985

Dit nummer werd voor u samengesteld door: mevrouw J. J. O. van der Brugh - van Lierop, Anneke Landheer - Roelants en Else Ringalda - Houtsmuller

De macht der getallen

Het dictaat van de macht der getallen bestaat uit het aandacht schenken aan een bepaald aantal verjaardagen, trouwdagen, alsmede verschenen tijdschriften, enzovoort. Zo zijn wij thans gekomen aan een aantal nummers van de Van Stolkparkkoerier, die het waard maken terug te zien naar vroeger. U heeft, voorzover u het nog niet heeft gezien, thans nummer 25 van de Van Stolkparkkoerier onder ogen. Na drie bewonersbulletins, waarvan de eerste in 1977 verscheen, werd in oktober 1978 gestart met de eerste Van Stolkparkkoerier. Eerst onder leiding van Mr L. Davidson, en sinds 1982 onder leiding van mevrouw A. Landheer - Roelants. Opvallend daarbij is, dat de historie van onze wijk en nieuws geheten 'Om en nabij de Promenade' vaste onderdelen van de Koerier zijn geworden. De redactie en het bestuur denken, dat het goed is om zo op basis van de historie het heden te beoordelen en door het verschaffen van informatie over beide aspecten aan de lezers van de Van Stolkparkkoerier de gelegenheid te geven hier kennis van te nemen en zo nodig te reageren. Dit betekent, dat de Van Stolkparkkoerier

niet alleen voor u is, maar ook voor uw reactie openstaat. Zo zijn artikelen van u allen welkom. Met name kunnen wij ons voorstellen, dat enkelen, die reeds langer in de wijk wonen hun wijkervaringen of hun herinneringen aan vroegere bewoners van het Van Stolkpark aan papier toevertrouwen en aan de redactie toesturen. Zoals u begrijpt bent u als lezers ook de dragers van de Koerier en uw bijdrage wordt dan ook op hoge prijs gesteld.

Vanaf deze plaats in de Van Stolkparkkoerier wil ik de redactie en de bewoners gelukwensen met dit nummer 25. Daarbij wil ik de verwachting uitspreken, dat er nog vele nummers mogen verschijnen, die voornamelijk door de bewoners van onze wijk zullen worden stukgelezen. Indien dit letterlijk ook zou gebeuren, wendt u zich dan tot de redactie voor een extra exemplaar. Redactie, veel succes met de volgende 25 nummers. Weet echter, dat de 'macht' der getallen bij 50 nog dwingender wordt dan bij 25.

Frans Bruins

Nieuwe datum ledenvergadering: 3 april

In de vorige Koerier is vermeld als datum voor de algemene ledenvergadering van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' 20 maart.

Er was reden de vergadering te verschuiven naar een latere datum. De nieuwe datum is 3 april. De plaats en tijdstip blijven het Eerste Vrijzinnig-Christelijk

Er was reden de vergadering te verschuiven naar een latere datum. De nieuwe datum is 3 april. De plaats en het tijdstip blijven het Eerste Vrijzinnig-Christelijk Lyceum en 20.00 uur.

Draagt u al een Van Stolkparkdas?

Ze zijn er in groen en in blauw: de dasen, shawls en chokers van het Van Stolkpark. Afgehaald bij het contactadres kosten ze: dassen f 15,-, shawls en chokers f 17,50.

Nog een Van Stolk(s)park

Hasselt, Van Stolkpark

Als bijdrage voor het 25e nummer van de Van Stolkparkkoerier leek het mij toepasselijk iets te vertellen over een ander Van Stolk(s)park, dat echt bestaat. Heel toevallig kwam ik er een paar jaar geleden met mijn dochter Désirée tijdens de zomervakantie. Tussen Zwolle en Genemuiden verleide de aantrekkelijke aanblik van het oude Hanzestadje Hasselt ons het rechte pad te verlaten.

En daar, achter de Herengracht, op het Bolwerk zagen wij het staan: Van Stolkspark. Ten bewijze van de echtheid van onze ontdekking kochten wij onmiddellijk bij de plaatselijke boekhandel de prentbriefkaart, die bij dit artikel is afgedrukt.

Pas veel later heb ik ontdekt, hoe het park is ontstaan en aan zijn naam is gekomen. De kern van het park werd gevormd op 5 maart 1831, toen een hof met het daarin staande tuinhuisje gelegen in het bolwerk dezer stad werd verkocht aan Hendrik Jacob van der Vecht, van beroep brood- en koekbakker, boek en papierverkoper, zand- en grinthandelaar, lid van de Raad van Hasselt, kortom een plaatselijke grootheid. Diens kleinzoon, eveneens Hendrik Jacob van der Vecht geheten, verkocht de inmiddels aanzienlijk ver-grote 'hof' bij zijn vertrek uit Hasselt.

Tegen betaling van f 3.000,— werd de eigendom op 22 maart 1917 overgedragen aan 'mevrouw Olga Eveline Vas Visser, echtgenote van den Heer Jacobus van Stolk, beiden zonder beroep, wonende te Heemstede in Noord-Holland'. Om die aankoop enigszins te verklaren vermeldt de historie verder nog,

dat de familie Van Stolk vroeger gere-geld met een woonark in de buiten-gracht te Hasselt verbleef.

Jacobus van Stolk (1862-1919) was als zoon van diens tweelingbroer Jan een neef van Thomas van Stolk, de stichter van ons Van Stolkpark en een broer van Sara Lydia van Stolk - van Stolk, die in villa Jarpa (Duinweg 37) heeft ge-woond. Na de dood van haar man vestigde mevrouw Van Stolk - Vas Visser zich in Parijs, waar ook haar stiefdochter Digna woonde. Aangezien het gemeentebestuur van Hasselt graag het plantsoen met de tuin van de weduwe Van Stolk wilde completeren, werd de burgemeester eind 1924 gemachtigd met haar over de aankoop daarvan te onder-handelen.

Die boodschap was de burgemeester duidelijk wel toevertrouwd: Mevrouw Van Stolk besloot de tuin - waarvan de waarde was geschat op f 2.000,— te schenken aan de gemeente Hasselt en de overdracht te doen plaatsvinden per 1 januari 1925. Voor het passeren van de akte van schenking daags na Kerstmis kwam mevrouw Van Stolk persoonlijk uit Parijs naar Hasselt.

Op 10 juli 1925 besluit de Raad, op voorstel van de voorzitter, het nieuwe gedeelte van het plantsoen het 'Van Stolkspark' te noemen. Alvorens verder te gaan met de behandeling van de stukken begaf de Raad zich naar het Van Stolkspark. Tot de talrijke aanwezigen sprak de burgemeester onder andere ongeveer de volgende woorden: 'Het is voor mij een aangename taak, dit punt in de geschiedenis van Hasselt te kunnen aanstippen. Toen in het vorige jaar bekend werd, dat de weduwe Van Stolk -

Vas Visser den tuin aan de gemeente had geschonken, waren de ingezetenen daar zeer blij mede, en de Raad heeft dan ook geen oogenblik gearzeld, het grootsche cadeau te aanvaarden. In tegendeel, met groote dankbaarheid is bezit genomen van den tuin.

Het is u allen bekend, mijne hoorders, dat mevrouw Van Stolk en wijlen de heer Van Stolk groote liefhebbers van de natuur waren. Alle soorten planten kom men in den tuin vinden. Bij het schenken van het cadeau heeft mevrouw Van Stolk ongetwijfeld verondersteld, dat deze liefde van het natuurschoon door de ingezetenen zal worden geëerbiedigd en dat zij op een gepaste wijze van het nieuwe gedeelte van het plantsoen gebruik zouden maken.

Daarom wil ik er bij u op aandringen: schat het grootsche geschenk naar waarde en waardeer het'.

Ton Landheer

Wordt lid

van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

U kunt de Wijkvereniging steunen door lid te worden en een bedrag van tenminste f 15,— per jaar over te schrijven naar postrekening 34 41 829 ten name van de penningmeester van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

Het bestuur van de Wijkvereniging doet al hetgeen in haar vermogen ligt voor een goed woon- en leefklimaat in het Van Stolkpark, ook in uw belang.

30 maart City-Pier-City loop

'Op z'n Schevenings'

Zwevend

Op het kruispunt Scheveningsweg - Prof. Teldersweg is op 12 februari een kunstwerk geplaatst, ontworpen door de beeldhouwers Peter Jansen en Matthijs van Dam.

Over de plannen voor plaatsing van deze plastic hebt u al kunnen lezen in de Van Stolkparkkoerier no. 23 (oktober 1984). Het langs- en omgaande verkeer is bij het ontwerp een belangrijke factor geweest. Tevens moest het beeld naar het idee van Peter Jansen en Matthijs van Dam in ieder geval hoog worden, omdat nogal wat hoge bomen en veel straatmeubilair in de omgeving staan.

Een heldere kleurmarkering diende daarbij op ongeveer 15 meter hoogte boven het maaiveld te zweven als een visueel signaal. De totale vorm van de plastic zou tijdens de beschouwing vanuit een langsgaande beweging er steeds verschillend uit moeten zien. Een hoge kleurmarkering en een vorm-kinetisch aspect werden aldus uitgangspunten voor het ontwerp.

Uitgegaan is van twee ranke driekantige zwarte kolommen met gelijke zijden van 60 cm. Ze staan ten opzichte van elkaar op verschillende assen, iets naar elkaar toegericht, maar met een gelijke hoek van 65° met het maaiveld. Hierdoor ontmoeten ze elkaar op circa 15 meter hoogte. Parallel aan de Scheveningsweg is een denkbeeldig vlak gedacht dat de beide kolommen aan de bovenzijde doorsnijdt. Door de onder een hoek naar elkaar gerichte plaatsing ontstaan zo twee van elkaar verschillende driehoekige snijvlakken op een hoogte van 9 tot 18 meter van het maaiveld.

Hierop verlopen twee heldere kleuren-gamma's. Bij waarneming vanuit het langsgaande verkeer ontstaan het kinetische effect door de specifieke plaatsing van de kolommen.

(Ontleend aan: Beeldende Kunstopdrachten Peter Jansen & Matthijs van Dam).

Op zaterdag 30 maart aanstaande zal door de Stichting City-Pier-Cityloop in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie, afdeling Den Haag en de afdeling Jeugd, Sport, Recreatie en Wijkaangelegenheden van de gemeente Den Haag, de 11e internationale langeafstandsloop City-Pier-City worden georganiseerd.

Dit sportevenement waaraan naar verwachting 10.000 personen zullen deelnemen, bestaat uit een drietal recreatielopen, te weten over 2 km (jeugd t/m 12 jaar), 5 of 10 km (naar keuze), alsmede een wedstrijd-/prestatieloop over ruim 21 km (halve marathon).

De start en de finish van deze lopen vinden plaats op het Lange Voorhout. De starttijden zijn: 2 km 12.00 uur; 5/10 km 13.00 uur; halve marathon 14.00 uur.

Aangezien de passage van de CPC-loop (gedeeltelijk) door ons park plaatsvindt, is het helaas onvermijdelijk, dat tussen 11.30 uur en 16.30 uur op enige verkeersstremming moet worden gerekend, waardoor ons park, hoofdzakelijk per auto, moeilijker kan worden bereikt, c.q. verlaten.

In overleg met de verkeerspolitie zal er naar worden gestreefd de ongemakken, welke in verband met de te nemen verkeersmaatregelen voor de wijkbewoners zouden kunnen ontstaan, zoveel mogelijk beperken.

Drie van de vier routes leiden door het Van Stolkpark, en wel de volgende:

5 km-loop - Bankastraat, Dr Aletta Jacobsweg, Hubertusviaduct (oprit), afrit Raamweg, Raamweg

10 km-loop - Bankastraat, Dr Aletta Jacobsweg, Prof. B. M. Teldersweg (passage onder Hubertusviaduct, fietspad rechter weghelft), VerHuellweg, Duinweg, Hogeweg, Van Stolkweg, Duinweg Prof. P. S. Gerbrandyweg, Haringkade, Nieuwe Duinweg

Halve marathon - Timorstraat, Ary van der Spuyweg, Kerkhoflaan, Dr Aletta Jacobsweg, Prof. B. M. Teldersweg (passage onder Hubertusviaduct, fietspad rechter weghelft), VerHuellweg, Duinweg, Hogeweg, Van Stolkweg, Duinweg, Prof. P. S. Gerbrandyweg, Haringkade, Nieuwe Duinweg.

Onder deze slogan zal op 14 maart aanstaande in Scheveningen een prijsvraag van start gaan met als thema het Scheveningse dialect. Het uitgangspunt zal zijn wie het beste verhaal kan schrijven in het plaatselijk nog beperkt voorkomende spraakgebruik van het vissersdorp.

De aanzet tot deze prijsvraag is voortgekomen uit een serie artikelen die werd geschreven door de publicist Piet Spaans en die de ontwikkeling van het dialect van Scheveningen door de eeuwen heen tot onderwerp had.

In de daaraan voorafgaande studie stelde Piet Spaans vast dat het spraakgebruik van het vissersdorp in zijn laatste stadium is aangekomen en dat mag worden verondersteld dat over tien tot vijftien jaar geen Schevenings meer zal worden gesproken in het kustdorp. Deze constatering is voor Piet Spaans de reden geweest om in enigerlei vorm een vastlegging te bewerkstelligen die een - wellicht laatste - beeld zal blijken van het thans nog aanwezige spraakgebruik. Aangezien dit een zaak betrof die geheel het vissersdorp aanging, heeft Piet Spaans voor een registratie van het plaatselijk dialect gekozen in de vorm van een prijsvraag.

Hierdoor kan in principe iedere Scheveninger en Scheveningse bijdragen in de conservatie van die taalelementen, die zo specifiek zijn voor het oude vissersdorp.

Een deskundige jury die onder voorzitterschap staat van Mr M. Vrolijk (voorzitter van de Haagse Kunstkring) en die naast een journalist en een schoolhoofd nog een drietal autochtone Schevenings leden telt, zal na de sluitingsdatum van 30 april aanstaande zich gaan buigen over de hopelijk vele en vooral goede inzendingen. De bekroonde inzending zal worden gehonoreerd met een hoofdprijs van f 500,-, terwijl voor daaropvolgende gekwalificeerde inzendingen nog aantrekkelijke prijzen beschikbaar zijn. De kosten van de organisatie worden gedragen door een aantal Scheveningse bedrijven en instellingen die spontaan hun financiële steun toezegden om deze historische registratie te kunnen bewerkstelligen.

De uitslag wordt bekendgemaakt en tevens zal de prijsuitreiking plaatsvinden op 15 juni aanstaande in het wijk- en dienstencentrum Het Kalhuis in de Badhuisstraat te Scheveningen.

Na de hopelijk succesvolle actie zal worden gezien op welke wijze een aantal inzendingen in één uitgave kan worden gepubliceerd.

Affiches zullen aangeven waar deelnemeformulieren verkrijgbaar zijn. De Nutsspaarbank Scheveningen, de Openbare Bibliotheek te Scheveningen en de plaatselijke wijk- en dienstencentra zullen hierbij een rol spelen.

Van oude huizen en de mensen die er woonden

Duna en Johanna (Van Stolkweg 17-19)

De eerste villa's in het Van Stolkpark werden gebouwd langs de huidige Van Stolkweg. In de tijd van de oudste van de villa's, waarover dit artikel gaat, gebouwd werd, was de stratenaanleg nog niet voltooid, dat wil zeggen er was nog geen begin gemaakt met de bestrating, ondanks aandringen van de stichter van het park, Thomas van Stolk.

De geschiedenis van de panden Van Stolkweg 17 en 19 gaat terug tot rond 1875. Dan koopt Thomas van Stolk een bouwterrein in de 'Oostduinen', groot 48,05 are aan een zekere Adrianus Spuijbroek. In de kadastrale legger noemt hij zich architect, wonende te Scheveningen. In het adresboek voor Den Haag en Scheveningen van 1875/6 komt hij voor, met als adres Badhuisstraat 77, daarna niet meer. In het bevolkingsregister komt hij in het geheel niet voor.

Spuijbroek splitst het terrein in twee percelen, respectievelijk groot 24,26 en 23,78 are. Ook heeft hij ontwerpen voor de twee huizen, die hij zich voorstelt te bouwen. Maar hij gunt zich, of krijgt, slechts kort de tijd om zijn werk af te maken.

Slechts een van de ontwerpen wordt inderdaad uitgevoerd, daarna, naar schatting al in 1876 (vervolgens het kadaster dienstjaar 1877) verkoopt hij de beide percelen (beide vermeld als: 'huis en tuin in aanbouw') aan de Delftse hout-handelaar Ary van den Berg en consorten. Duidelijk wordt dan, dat het ontwerp voor het tweede huis wordt ingetrokken en de grond kaal wordt doorverkocht. Maar daarop kom ik in het volgende nummer nog terug.

Villa Duna

Het rond 1875 gebouwde huis heeft neogotische kenmerken. Aardig zijn bijvoorbeeld de kanteeltjes op het balkon, de gebogen vorm van een aantal vensters. In het oog vallend is het aan de voorzijde, naast de toegangsdeur gebouwde torentje. In dit torentje werd op een vernuftige wijze een smalle wenteltrap ingebouwd, die in later tijd werd afgebroken. De begane grond bevatte twee kamers en suite, een garderobekamer en een keuken. Het centraal gelegen trappenhuis, vrij steil en smal, leidde naar een viertal kamers op de eerste verdieping, een nog steilere en smalere trap naar de zolderverdieping, waar behalve bergruimte ook nog een paar kamertjes waren.

Ary van den Berg vind na enige tijd een koopster voor zijn huis in het Scheveningse Park, en wel mevrouw Jeanne Guillemine Louise Molewater - Rose. Zij was in Delft op 7 februari 1827 geboren als dochter van Willem Nicolaas Rose en Jonkvrouwe Johanna Maria

van Alphen. Willem Nicolaas Rose, aanvankelijk kapitein-ingenieur, werd in 1839 benoemd tot stadsarchitect te Rotterdam. In die functie liet hij in Rotterdam onder andere bouwen bascule- en draaibruggen van plaatijzer en het ziekenhuis aan de Coolsingel.

Het instorten van een kaaimuur aan de Boompjes leidde in 1855 tot zijn ontslag als stadsarchitect van Rotterdam. Rose slaagde erin om met ingang van 1 juli 1858 benoemd te worden tot bouwmeester van 's Rijks gebouwen. Op zijn naam staan in Den Haag het Ministerie van Koloniën en de Hoge Raad aan het Plein, en de restauratie van Ridderzaal en Grote Kerk, enige villa's in Den Haag en Velp en in Arnhem het 'Koloniaal Militair Invalidenhuis Bronbeek'. De toepassing van gietijzer in zijn bouwwerken, een nieuwigheid in de zestiger jaren, leverde veel kritiek op, maar werd bovendien de Grote Kerk bijna noodlotig.

Jeanne Rose trouwde te Rotterdam op 7 mei 1851 met de arts Dr Jan Bastiaan Molewater. De in 1813 geboren Molewater was geneesheer-directeur van het Nieuwe Ziekenhuis aan de Coolsingel, lector aan de Klinische School, en lid van de Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toezicht te Rotterdam. Na het overlijden van haar man op 9 december 1864 zal mevrouw Molewater de 'dienstwoning' in of bij het ziekenhuis hebben moeten verlaten.

Zij vestigde zich op 11 mei 1865 in Den Haag aan het Westeinde 31, waar haar ouders reeds woonden. Met haar mee verhuisden haar vier dochtertjes van wie de oudste bijna 13 en de jongste bijna één jaar was. Een vijfde dochtertje was twee jaar tevoren, 4 jaar oud, op de buitenplaats Beekhuizen bij Velp overleden. In 1866 overleed mevrouw Rose, op 9 oktober 1877 de rijksbouwmeester. Dat zal het moment geweest zijn waarop mevrouw Molewater zal zijn gaan overwegen te verhuizen. De keuze viel op het Scheveningse Park, waarheen de Molewaters in 1878 verhuisden. De bruiloft van de tweede dochter, Johanna Maria, op 31 oktober van dat jaar, met de conservator van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, Dr Ambrosius Arnold Willem Hubrecht zal in het Van Stolkpark plaats gevonden hebben.

Mevrouw Molewater woonde tot aan haar overlijden op 7 oktober 1905 in Villa Duna. In die lange periode trokken twee dochters het huis uit: de oudste, Cornelia Adriana, geboren in 1852, trouwde in 1888 met haar oom Eduard Karel Gustaaf Rose.

De jongste dochter, Marie Elise, geboren in 1864, trouwde in 1901 met de latere generaal-majoor Edouard Willem baron van der Cappellen, en verhuisde vervolgens naar Deventer. Alleen de derde dochter, Jeanne Charlotte, geboren in 1855 woonde nog thuis.

(foto collectie Gemeente-Archief)

Over Cornelia Adriana vinden we het een en ander vermeld in het artikel 'Een huis aan de gracht' van mejuffrouw Drs A. J. M. de Haan in het jaarboek van Die Haghe 1974. Het huis Herengracht 19/19a, in de zeventiende eeuw gebouwd voor Cornelis Pauw, raad van de Prins van Oranje, was sinds 1871 eigendom van de oudste broer van mevrouw Molewater, Guillaume Frederik Constant Rose, die een carrière als zee-officier liet schieten om met Maria Sophia Wilhelmina van Riemsdijk te kunnen trouwen.

Rose werd boekhouder van de suikeronderneming Kremboong, eigendom van de heer 's Jacob; na diens overlijden werd Rose eigenaar van de suikeronderneming.

G. F. C. Rose had veel belangstelling voor cultuur, hetgeen mag blijken uit zijn deelname aan het oprichten van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, dat in 1874 werd gebouwd in een deel van zijn tuin aan de Zwarteweg. In 1894 vestigden zijn broer Eduard zich met zijn vrouw aan de Herengracht, en ook zij beiden spanden zich zeer in voor het Gebouw en andere cultuuruitingen in Den Haag. Eduard Rose had zijn belangen in Indië aanmerkelijk uit weten te breiden en na zijn overlijden in 1908 ging zijn weduwe, die zeer gefortuneerd was, op de ingeslagen weg verder. Van mevrouw Rose wordt verteld: 'Nooit aan zichzelf denkende was het haar lust en haar leven de mensen en de maatschappij welgevallig te zijn, bij

voorkeur in stilte; bepaald onaangenaam was het haar zelfs als men toeval- lig het dikwijls niet onaanzienlijke bedrag dat zij voor de een of andere instelling bestemd had te weten was gekomen.

Veel nooddriftigen werden door haar op de meest onbekrompen wijze welgedaan'. Mevrouw Rose werd bevorderd tot officier in de Orde van Oranje Nassau en overleed op 24 augustus 1923, 71 jaar oud. Haar huwelijk was kinderloos gebleven.

Na het overlijden van mevrouw Rose kwam het huis Herengracht 19/19a in eigendom aan haar zuster Jeanne Charlotte, die al sinds 1906 daar woonde en des zomers op de Van Stolkweg vertoefde; uit de nalatenschap van haar moeder was villa Duna aan haar toegekomen. Zij behartigde als president-commissaris de belangen in de Cultuur Maatschappij Kremboong en Toelangan, tot zij na langdurig lijden op 19 september 1937 overleed.

In de periode 1906 - 1939 werd het huis aan de Van Stolkweg slechts in de zomermaanden bewoond door de eigenares. Permanent werd in het huis gewoond door huisbewaarders, achtereenvolgens J. A. Raats (1806-1911), C. L. Lelyveld (1911 - 1912), G. C. F. Kauderer en J. van der Grijn. Voor korte tijd verschaftte Duna onderdak aan een kleinzoon van mevrouw Molewater, Dr Paul François Hubrecht en zijn gezin.

De heer Hubrecht was geoloog en directeur van de suikerfabrieken Kremboong en Toelangan te Sidoardjo en Maatschappij tot Exploitatie der Cultuuronderneming Sindangwangi en Gadoengbatoe in de Preanger (West-Java). Maar ook zij vestigden zich later aan de Herengracht.

Na het overlijden van Jeanne Charlotte Molewater viel Duna toe aan de Cultuur Maatschappij Kremboong en Toelangan.

Hoewel ook in de periode 1943 - 1960 het huis meestentijds leeg stond gebruikte de Cultuur Maatschappij Kremboong en Toelangan het pand enige jaren als kantoor.

In 1960 wisselde villa Duna van eigenaar: de Deutsche Schulverein verwierf het huis door koop. Echter, zij slaagde er kennelijk niet in het huis aan haar noden aan te passen, en verkocht het huis nog datzelfde jaar door aan de NV Maatschappij tot Exploitatie van Onroerend Goed 'De Heem', gevestigd te Amsterdam.

(wordt vervolgd)

Anneke Landheer

bronnen:

Archief Bouw- en Woningtoezicht, kadastrale leggers (Gemeente-Archief) Bevolkingsregister 's-Gravenhage (Gemeente-Archief)

Jaarboek Die Haghe 1974

Nederland's Patriciaat 1912, 1928 en 1966.

De taken der buurten

Veel zaken van algemeen belang werden in de middeleeuwen verzorgd door de buurten. Dat waren een soort verenigingen, door bewoners van bij elkaar liggende straten in het leven geroepen. Deze buurten hielden zich bezig met het onderhoud van het plaveisel in de straat en het opsteken der straatlantaarns. Ook het hulp verlenen bij brand was een zaak waar de buurten zich mee bezig hielden. Maar de oudste en voornaamste plicht was het begeleiden van begrafenissen.

Wanneer een buurtlid overleed, werd aan de hand van een lijst vastgesteld wie van de burens aan de beurt was om de dode ten grave te dragen. Een buurtbode informeerde de aangewezenen en overhandigde hun daarbij een buurtpenning. Wie de penning niet voor zons- ondergang terugbracht, verplichtte zich tot het dragen van de baar. Op onaangekondigd wegblijven stond een boete.

Gekleed in het zwart, in sommige buurten met een witte bef, moesten de betreffende burens de baar tot aan het graf dragen. Na verloop van de plechtigheid leverden zij op het kerkhof de penning weer in en incasseerden het draagloon. Wanneer de buurten zijn ontstaan is

niet bekend, maar in 1571 waren er in ieder geval al veertien. Veelal zullen ze historisch zijn gegroeid. Elke buurt had zijn eigen naam. Soms was die ontleend aan de belangrijkste straat in de omgeving, zoals de Noordeindebuurt en de Wagenstraatbuurt. Ook droegen ze wel een van ouds gebruikte aanduiding. Zo heette de buurtvereniging van de Vijverberg en omgeving Illustre Parelbuurt. De buurten hadden een eigen bestuur, dat werd gekozen uit de bewoners die lid waren. In principe kon iedereen toetreden, maar hij moest dan wel contributie betalen en daartoe was niet iedereen in staat. In de praktijk waren het dan ook voornamelijk bemiddelde Hagenaars die tot die verenigingen behoorden.

In de zeventiende en achttiende eeuw ging het oorspronkelijke karakter van de buurten steeds meer verloren. De magistraat ging zich bemoeien met de samenstelling van het bestuur. Daarnaast gingen de regenten ertoe over zaken als het ophalen van vuilnis en het ontsteken van de straatlantaarns zelf te regelen. De kosten werden gedekt door het heffen van as- en vuilnisgeld en straat- en lantaarngeld.

Uit: Ach Lieve Tijd, deel 4

Lieve Buren,

Graag wil ik mijn dank betuigen aan de bewoner(s) van het Van Stolkpark, die de moeite hebben genomen de politie te waarschuwen wanneer - soms 's nachts - het inbraakalarm van ons pand aan de Van Stolkweg 29a afgaat. In de vier jaar dat onze Vereniging dit pand bewoond is dat vijf maal voorgekomen.

Dank zij de snelle inschakeling van de politie kon schade van betekenis worden voorkomen. Wanneer diegenen die de politie hebben geïnformeerd zich aan mij bekend wensen te maken, ontvangen zij een attentie voor het veroorzaakte ongemak.

Hoogachtend,

K. van Dam,
directeur van
'De Facultatieve'

Scheveningse Bosjes

Het bestuur van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' is druk bezig met het voltooien van een ontwerpbestemmings-

plan voor de Scheveningse Bosjes.

Dit ontwerp zal binnenkort worden aan-

geboden aan Burgemeester en Wethouders van 's-Gravenhage.

Isolatie en Energiebesparing

Het is afhankelijk van de aanwezigheid van een kruipruimte onder de vloer (van de begane grond) of de isolatiematerialen onder dan wel boven de vloer moeten worden aangebracht. Is er geen kruipruimte, dan wordt isoleren een moeilijke zaak. Dorpels moeten omhoog, deuren ingekort, plinten en leidingen verplaatst worden.

Het kost veel tijd, veel geld en is erg ingrijpend. Zijn er omstandigheden waardoor het toch kan, dan dient de isolatielaag van schuimplaten of minerale woldekens van minstens 4 centimeter dikte te worden beschermd door een nieuwe vloer. Die kan bestaan uit houten ribben van 4 of 5 centimeter dik die evenwijdig aan elkaar liggen, met gemiddeld zestig centimeter ertussen en afgewerkt met nieuwe vloerdelen of multiplex. Op de nieuwe vloer komt dan de vloerbedekking te liggen.

Bij een vloer waar wel een kruipruimte onder zit, moet allereerst bedacht worden dat de temperatuur van de vloer mede wordt bepaald door de temperatuur buiten. Een kruipruimte behoort goed geventileerd te zijn, onder meer voor mogelijke gaslekken. Hoe beter de ventilatie, hoe kouder de kruipruimte als het buiten koud is, en hoe kouder de vloer.

Het uitgangspunt voor de besparing van het warmteverlies is het verschil tussen de temperatuur binnen en die onder de vloer, die normaal de helft is van het verschil tussen de temperatuur binnens- en buitenshuis.

Een voorbeeld maakt het duidelijker:

als het buiten 0 graden is en binnen 20, dan is bij een goede ventilatie onder de vloer de temperatuur daar 10 graden.

Een houten vloer kan, normaal gesproken, op drie verschillende manieren aan de onderkant worden geïsoleerd.

De eerste is het aanbrengen van isolatiemateriaal tussen de balken, tegen de onderkant van het vloerhout. Daar kan ook enige ruimte tussen gelaten worden. De isolatiewaarde stijgt daardoor iets, wat meer besparing oplevert op de stookkosten. Het materiaal kan ook tegen de vloerbalken aangebracht worden, wat de spouw nog ruimer maakt.

Voor het isoleren van een steenachtige vloer aan de onderzijde bestaan zeker twee methoden. Bij een vlakke vloer kunnen de isolatieplaten direct tegen de vloer worden gelijmd. Het type lijm is afhankelijk van de plaat, want bepaalde soorten lijm hebben de eigenschap dat ze sommige materialen oplossen.

Aan het steen of het beton kunnen ook bevestigingspennen vastgelijmd worden, met een speciale lijm. De pennen zijn van metaal en hebben punten waar het materiaal opgeprikt kan worden. Er zijn pennen leverbaar die een in de fabriek aangebrachte hechtlaag hebben.

In principe is ieder isolatiemateriaal dat leverbaar is in de vorm van platen of dekens, geschikt. Als de dikte van de kunststofschuimplaten (polyurethaan, polystyreen) of de minerale woldekens of platen vier tot zes centimeter is, wordt er al voldoende geïsoleerd. De keus wordt vaak bepaald door factoren als de bereikbaarheid van de vloer, de

hoogte van de kruipruimte, de afstand tussen de vloerbalken. Door isolatie van de vloer is - als eerder opgemerkt - weinig te doen aan het probleem van koude voeten in de winter. Vloerverwarming of een hoogpolig tapijt, wollen sokken en pantoffels kunnen dat probleem wel oplossen.

Om een fraaie stenen of plavuizen vloer zichtbaar en op temperatuur te houden is vloerverwarming een, zij het dure, mogelijkheid. Onder het verwarmingsnet onder de vloer moet dan wel een dikke isolatielaag komen te liggen. Ventilatie van de kruipruimte is niet alleen nodig om ontploffingen te voorkomen als er een lek in de gasleiding mocht optreden, maar ook als het rotten van een houten vloer wordt erdoor tegengegaan.

Isolatie spouwmuren

Een geïsoleerde spouwmuur kan per stookseizoen een besparing op de stookkosten opleveren van tien maal de prijs van een kubieke meter gas per vierkante meter muur. Dat betekent, dat de kosten van dit isoleren in nog geen vier jaar terug zijn verdiend, afgezet tegen de kosten die het isoleren van de spouwmuur met zich mee brengt. Omdat die kosten, zij het in geringe mate, uiteenlopen is het moeilijk hier met getallen te werken. De berekening die gehanteerd is mag echter wel als norm gebruikt worden.

Een spouwmuur bestaat uit twee delen, een binnen- en een buitenmuur die met ijzeren stangetjes, spouwankers genaamd, met elkaar verbonden zijn. De functie van een spouwmuur is dat voorkomen wordt dat de regen door de muur

slaat en binnen natte plekken veroorzaakt. De ruimte tussen de beide muren, de spouw, voorkomt dat de binnenmuur nat wordt, hoe hard het ook regent. Een spouw isoleert echter niet, hoewel veel mensen denken dat dit wel zo is. Van isolatie is bij een spouwmuur geen sprake. Dat is pas zo als de spouwmuur gevuld wordt met isolerend materiaal. Bij het vullen van de spouwmuur staat voorop dat de vulling geen vocht mag opnemen, want de binnenmuur zou daardoor vochtig worden.

Niet iedere spouwmuur mag gevuld worden. Een goed en erkend spouwmuurisolatiebedrijf kan onderzoeken of het wel of niet mag. Op het ogenblik zijn er zes materialen die gebruikt worden voor het vullen van een spouwmuur.

De eerste is steenwol, die in de muur geblazen wordt. Om dat te kunnen doen moeten eerst gaten geboord worden in de metselvoegen, die weer gedicht worden als het vullen achter de rug is.

Voor een tweede materiaal, glaswol, wordt dezelfde procedure gevolgd. Een derde materiaal PUR (polyurethaan)schuim, een synthetische stof. Het schuim gaat als een vloeistof in de spouw, begint daar te schuimen en wordt hierna hard. Het materiaal wordt ook in de muur geblazen, via gaten die daar eerst in zijn gemaakt. Alle werkzaamheden vinden buiten plaats, er komt dus geen rommel in huis. Het PUR-schuim veroorzaakt geen prikkelende geur of schadelijke dampen.

Gesiliconeerde perlite is een vierde materiaal dat vaak gebruikt wordt bij het vullen van een spouwmuur. Perlite is een materiaal dat bestaat uit kleine korreltjes gevulkaniseerd gesteente dat waterafstotend is gemaakt. Het wordt in de muur geblazen of gestort en vertoont ook geen vervelende bijverschijnselen.

Voor gebonden PS-bolletjes, een vijfde materiaal geldt hetzelfde. De afkorting PS staat voor polystyreen, eveneens een synthetisch materiaal.

De term gebonden betekent dat tegelijk met de bolletjes in de spouw een bindmiddel wordt gebracht dat de bolletjes tot een compacte en stabiele massa samenvoegt. Een aantal spouwmuurisolatiebedrijven werkt met UF-schuim.

Het is een enkele keer voorgekomen dat dit schuim formaldehyde afscheidt tijdens het hardingsproces. Formaldehyde is een prikkelende geur die irritant is voor mensen met ademhalingsmoeilijkheden. Bij het gebruik van UF-schuim moet de binnenmuur in ieder geval helemaal afgepleisterd zijn. Het is voorschift dat bedrijven die met dit schuim werken wijzen op deze mogelijke bijkomstigheid. De consument krijgt in het algemeen tien jaar garantie van het spouwmuurisolatiebedrijf.

De overheid heeft op een gegeven moment een Bureau Kwaliteitsbewaking Spouwmuurvulling in het leven geroepen, toen dat nodig bleek. Het 'BKS' werkt samen met het KOMO-instituut en biedt redelijke waarborgen ten aanzien van kwaliteit van materialen en werkzaamheden. De bedrijven die spouwmuren vullen, moeten voor ze dat

doen, een proeve van bekwaamheid afleggen voor KOMO en BKS. Hun werkobjecten worden daarna steekproefsgewijs gecontroleerd. Het KOMO en BKS geven zelf geen garantie af, dat moet het bedrijf zelf doen. Zij hebben een controlerende functie.

Meer informatie over deze wijze van isoleren, alsook over de weg naar het KOMO-instituut en het BKS, is te verkrijgen bij het informatiecentrum van het Gemeentelijk Energiebedrijf, Loosduinseweg 13 in Den Haag. Openingstijden van het centrum zijn van 8.00 tot 16.00 uur. Ook telefonisch worden inlichtingen verschaft. Foldermateriaal is ook te bestellen bij het Ministerie van Volkshuisvesting Den Haag, de Stichting Bouwcentrum in Rotterdam en de Stichting Voorlichting Energiebesparing Nederland in Apeldoorn.

Isolatie massieve gevels

Massieve muren isoleren nauwelijks, voelen 's winters koud aan en worden vaak nat als het regent. Door isolatie kan daar heel goed iets aan worden gedaan, ook door de doe-het-zelver. Het aanbrengen van een isolatielaag aan de binnenkant scheelt al gauw tien kubieke meter gas per vierkante meter gevel per stookseizoen. De kosten zijn daardoor al in een paar jaar terugverdiend. Massieve muren komen vooral voor bij oudere huizen, vooral na de oorlog zijn steeds meer spouwmuren aangebracht.

Een massieve muur kan zowel aan de binnenkant als aan de buitenkant geïsoleerd worden. In het laatste geval zal een gevel van baksteen daardoor er heel anders uit gaan zien, wat betekent dat de Welstandscommissie eerst toestemming moet geven.

Het is een karwei dat gedaan moet worden door specialisten, en is dus aanmerkelijk duurder dan isolatie van binnen die een handige bewoner zelf kan aanbrengen. Wil men toch isolatie van buiten, dan is het goed om te weten dat er een kwaliteitscontrole-regeling voor deze werkzaamheden door het Rijk in de maak is.

Bij isolatie aan de binnenkant moet eerst goed nagezien worden of de gevel niet vochtig is. Vocht kan optrekken uit de fundering, omdat het grondwaterpeil is gestegen of in het onderste deel van de muur een waterkerende laag ontbreekt. Vocht kan ook ontstaan door condensvorming, als gevolg van de warme lucht die met de koude muren in aanraking komt. Een derde oorzaak is langdurige regenval en harde wind, waardoor het regenwater in de gevel doordringt. Door de gevel opnieuw te laten voegen en te behandelen met een produkt dat water afstoot - en iedere paar jaar opnieuw aangebracht moet worden - is dit probleem op te lossen.

Is de gevel eenmaal droog, dan kan met het isoleren begonnen worden. Dat kan wel een paar praktische probleempjes opleveren met schakelaars, contactdozen en radiatoren van de verwarming, die in de weg zitten en dan naar voren gehaald moeten worden. Ook het ophangen van schilderijen kan een probleem gaan geven, door de aanwezigheid van een isolatielaag op de muur.

Op vier manieren kan er geïsoleerd worden. De eerste is door tegen het pleisterwerk een houten regelwerk te bevestigen met behulp van de schroeven en pluggen. De afstand tussen de regels (latten) onderling moet ongeveer zestig centimeter zijn.

Het is aan te bevelen menie over de latten te strijken, voor ze op de muur geschroefd worden. Het isolatiemateriaal kan dan tussen de regels aangebracht worden. Hieroverheen komt dan een laag plasticfolie die moet voorkomen dat condensatie ontstaat, als gevolg van het doordringen van warme vochtige lucht uit de woning. Dit geheel kan bekleed worden met gipsplaatjes, houtstructuur of schrootjes, alles met inachtneming van de brandveiligheidseisen.

Als isolatiemateriaal wordt er meestal gebruik gemaakt van kunststof schuimplaten, minerale woldekens en -platen.

Een tweede manier om een muur te isoleren, als deze tenminste helemaal vlak is, kan het direct tegen het stucwerk bevestigen van gipsplaten zijn. Dat gebeurt dan met watervaste lijm. Daarna kunnen de gipsplaten worden afgewerkt, met behang, structuurpleister of muurverf.

Ook het isolatiemateriaal kan tegen de stuclaag worden gelijmd. De muur moet daarvoor vlak zijn, of vlak gemaakt worden. Tegen de isolatielaag komt dan een afwerklaag van sierpleisters. Deze manier van isoleren kan ook bij een vochtige muur, mits er lijm wordt gebruikt die tegen water voldoende bestand is.

Maar het is natuurlijk veel beter de oorzaak van het vocht eerst weg te nemen. Als isolatiemateriaal komt hier alleen hard kunststof schuim in aanmerking. Een vierde manier is het aanbrengen van isolerende spuitmortel een metselspace die vermengd is met isolatiemateriaal en tegen de muur gespoten wordt.

Afhankelijk van de ondergrond wordt een bepaalde hechtlaag aangebracht tegen de muur, waar de isolerende pleister over heen komt met daar bovenop een laag sierpleister.

De kosten van het zelf isoleren komt bij massieve muren op zo'n vijftiengulden per vierkante meter. Doet de vakman het, dan komt daar zo'n 10 procent bovenop. Het maakt ook uit welk isolatiemateriaal gebruikt wordt. Polystyreenpleisters en minerale woldekens kosten per vierkante meter aanmerkelijk minder dan polyurethaan. Welk materiaal per gevel het best geschikt is, weet een van de deskundigen bij de Stichting Bouwcentrum (Rotterdam, Groningen) de Stichting Voorlichting Energiebesparingen Nederland of het plaatselijk energiebedrijf.

Isolatie vloer

Isoleren van de vloer lijkt minder dankbaar en wordt weinig gedaan. Toch is de winst gemiddeld vijf kubieke meter per vierkante meter vloer per stookseizoen. En het scheelt in behaaglijkheid, want de temperatuur van de vloer stijgt twee à drie graden. Al is het probleem van koude voeten niet te genezen. Daar moet een andere oplossing voor komen.

Keuring van voortuinen

Ook dit jaar zal de Haagse afdeling van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde in onze wijk voortuinen keuren.

In de week van **13 tot 20 april** zal de jury, bestaande uit één vakman en twee hobbyïsten, de voorjaarskeuring doen.

In de week van **31 augustus tot 7 september** komt de zomerkeuring.

Voor keuring komen tuinen in aanmerking die vanaf de straat te overzien zijn. Om een prijs te winnen is het beslist nodig dat zowel de voorjaars- als de zomertuin een goed verzorgde aanblik bieden.

Nog een paar tips: is het gras gemaaid? Zijn de randen afgestoken. Zijn alle winterresten van de bloembedden verwijderd? Zijn de uitgebloeide bloemen weggeknipt? Zijn de rozen gesnoeid? Zijn alle lege plekje fleurig opgevuld? Voor het geval u als keurder wilt optreden, kunt u zich aanmelden bij mevrouw Van Beurden, secretaresse van de Commissie Tuinkeuringen (telefoon 65 44 36).

Agenda

30 maart
City-Pier-City-loop

3 april
Algemene ledenvergadering Wijkvereniging Van Stolkpark

30 april
Oranjeborrel

4 mei
Herdenking bij monument Englandspiel

Om en nabij de Promenade

Kruispunt Kanaalweg - Duinweg - Prof. P. S. Gerbrandyweg

Er bestaan plannen het kruispunt Kanaalweg - Duinweg - Prof. Gerbrandyweg, waar vele (bijna-) aanrijdingen gebeuren, te verbeteren. In een volgend nummer van de Koerier zult u daarover meer kunnen lezen.

Tevens is er overleg over de belijning op de Hogeweg op de kruisingen met Van Stolkweg, Parkweg en Duinweg.

Prof. Teldersweg

Op 13 februari jongstleden zijn er in 1½ uur tijd 25 automobilisten bekeurd voor het overschrijden van de maximum snelheid van 50 km per uur.

De snelste van deze 25 reed maar liefst 110 km per uur.

25 x Van Stolkparkkoerier

gebundeld in één map: vanaf het eerste in oktober 1978 verschenen nummer tot en met het laatst verschenen nummer van maart 1985.

Er is - helaas - slechts een beperkt aantal beschikbaar. Afgehaald bij het secretariaat, Prof. P. S. Gerbrandyweg 3, kost deze Koeriersbundel f 15,—.

Babysitters

Minimum tarieven zijn nu:
f 3,— per uur van 19.00 - 24.00 uur
f 3,50 per uur na 24.00 uur
f 4,— per uur vóór 19.00 uur
(dus overdag).

Als een babysit blijft slapen, dan wordt het tarief berekend tot het moment van thuiskomst van de ouders.

Verder is het noodzakelijk gebleken beide partijen er op te wijzen, dat er duidelijke afspraken moeten zijn over de tijd van thuiskomst en ook over het al dan niet ontvangen van bezoek tijdens het babysitten. Het is voor iedereen prettiger als dit van te voren goed geregeld is.

Roderik Bender, telefoon 55 47 11
Veroniek Bender, telefoon 55 47 11
Hellen Bruins, telefoon 52 23 47
Hanka Gerretsen, telefoon 54 00 92
Marlies Landheer, telefoon 54 12 96
Désirée Landheer, telefoon 54 12 96
Jolanda Schuurmans, telefoon 55 15 44
Erik Wilink, telefoon 54 90 36
Hanneke Wilink, telefoon 54 90 36

Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

Bestuur:

Voorzitter:
Drs F. J. B. Bruins,
Van Stolkweg 26,
telefoon 52 23 47

Secretaris:
Mr J. Mulder,
Prof. P.S. Gerbrandyweg 15,
telefoon 54 99 72

Penningmeester:
J. A. Kusters,
Belvédèreweg 17,
telefoon 52 33 94

Leden:
Mr T. Landheer,
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3,
telefoon 54 12 96
R. P. Luijter,
Kanaalweg 27,
telefoon 54 13 13
Drs H. J. Mulder,
Parkweg 25a,
telefoon 55 02 13
Mevrouw E. A. D. Ringnalda -
Houtsmuller, Hogeweg 6,
telefoon 54 03 29

Contactadres:
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3,
telefoon 54 12 96

Van Stolkparkkoerier:

Eindredactie:
Anneke Landheer - Roelants,
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3,
telefoon 54 12 96

Verspreiding:
Rob Luijter,
Kanaalweg 27,
telefoon 54 13 13

Burenhulp:

Wijkhoofd:
Mevrouw E. M. Braat - van Pelt,
Belvédèreweg 1,
telefoon 54 40 35

Plaatsvervangend wijkhoofd:
Mevrouw M. C. Goes - van Romondt,
telefoon 55 84 55

Wijkcontactambtenaar:
Z. C. Blok, afdeling
Wijkaangelegenheden,
Nassauplein 18-19,
telefoon 12 29 46

Wijkagent:
B. D. Nieland,
Politiebureau Duinstraat,
telefoon 10 30 44

Rayonagent:
C. A. van der Kolk,
Politiebureau Duinstraat,
telefoon 10 30 43